Rewarding Learning

Uimhir Lárionaid

71	

Uimhir Iarrthóra

General Certificate of Secondary Education
2013

Foghlaim don Saol agus don Obair: Modúlach

Aonad 4

Forbairt Phearsanta

[GLW51]

MV24

DÉ hAOINE 10 BEALTAINE, IARNÓIN

AM

45 nóiméad, agus am breise atá ceadaithe.

TREOIR D'IARRTHÓIRÍ

Scríobh d'Uimhir Lárionaid agus d'Uimhir Iarrthóra sna spásanna chuige sin ag barr an leathanaigh seo.

Scríobh do fhreagraí sna spásanna chuige sin sa scrúdpháipéar seo.

Tá an t-iatán (ina bhfuil Foinse A) le húsáid le Ceisteanna **4** agus **5** i Roinn B.

Freagair **gach** ceist ar an pháipéar seo.

EOLAS D'IARRTHÓIRÍ

Is é 40 an marc iomlán don pháipéar seo.

Measúnófar caighdeán na cumarsáide scríofa i gCeisteanna **4** agus **5**.

Léiríonn figiúirí idir lúibíní ag deireadh gach ceiste na marcanna atá ag dul do gach ceist nó do gach cuid de cheist.

LEATHANACH BÁN

(Tosaíonn ceisteanna ar an chéad leathanach eile)

Roinn A

Freagair **gach** ceist sa roinn seo.

Baineann an cheist seo le riosca a aithint, a mheas agus a bhainistiú.

1 **(a)** Scríobh fáth **amháin** a mbíonn daoine óga ag glacadh rioscaí. [1]

____

(b) Sainaithin agus mínigh contúirt **amháin** a bhaineann le tiomáint a dhéanamh faoi thionchar an óil. [2]

____

____

____

____

(c) Sainaithin agus mínigh dóigh **amháin** a dtiocfadh le duine óg iompar a sheachaint a bhaineann le rioscaí a ghlacadh. [2]

Baineann an cheist seo le cumas a fhorbairt mar thomhaltóirí géarchúiseacha.

2 **(a)** Scríobh cad é a chiallaíonn an ráta céatadánach bliantúil (APR) maidir le hairgead a fháil ar iasacht. [1]

____

(b) Mínigh míbhuntáiste **amháin** a bhaineann le hairgead a fháil ar iasacht ó shiorc iasachtaí. [2]

____

____

____

____

(c) Mínigh buntáiste **amháin** atá ag iasacht phearsanta do dhuine óg. [2]

Baineann an cheist seo le coincheap an duine féin.

3 **(a)** Scríobh **dhá** sprioc réalaíocha do dhuine óg atá ag iarraidh gráid mhaithe a fháil sna scrúduithe GCSE. [1 mharc do gach freagra]

1. ______________________________

2. ______________________________

(b) Sainaithin **agus** mínigh **dhá** dhóigh a bhféadfadh duine óg déileáil leis an bhulaíocht. [2 mharc do gach freagra]

1. ______________________________

____

____

____

2. ______________________________

____

____

____

(c) Sainaithin **agus** mínigh **dhá** rud a mheallfadh duine óg le dul ar aiste bia. [2 mharc do gach freagra]

1. ______________________________

____

____

____

2. ______________________________

____

____

____

[Tiontaigh an leathanach

Roinn B

Freagair **gach** ceist sa roinn seo.

4 Léigh **Foinse A** agus bain úsáid asti le cuidiú leat an cheist seo a fhreagairt.

(a) Mínigh **dhá** dhóigh a dtiocfadh le duine óg déileáil le strus. [2 mharc do gach freagra]

1. ______________________________

____

____

____

2. ______________________________

____

____

____

(b) Mínigh an dóigh a dtiocfadh le caitheamh cannabais dul i bhfeidhm ar shláinte duine óg. [6]

[Tiontaigh an leathanach

5 Agus tagairt á déanamh agat **d'Foinse A agus** don eolas agat féin, meas úsáid na ngrúpaí féinchabhrach mar straitéis le húsáid na ndrugaí mídhleathacha a laghdú. [10]

SEO DEIREADH AN SCRÚDPHÁIPÉIR

Don Scrúdaitheoir amháin	
Uimhir Ceiste	Marcanna
1	
2	
3	
4	
5	

Marc Iomlán	

Uimhir Scrúdaitheora

Cuireadh isteach ar chead chun an t-ábhar cóipchirt uile a atáirgeadh.
I gcásanna áirithe is féidir nár éirigh le CCEA teagmháil a dhéanamh le húinéirí cóipchirt agus beidh sé sásta na hadmhálacha sin a fágadh ar lár a chur ina gceart amach anseo ach é a chur ar an eolas.

Rewarding Learning

General Certificate of Secondary Education
2013

Foghlaim don Saol agus don Obair: Modúlach

Aonad 4

Forbairt Phearsanta

[GLW51]

MV24

DÉ hAOINE 10 BEALTAINE, IARNÓIN

FOINSE A

Iatán: Forbairt Phearsanta

Le húsáid le Ceisteanna 4 agus 5.

Foinse A

Drugaí mídhleathacha

Bíonn daoine óga áirithe ag glacadh drugaí mídhleathacha amhail cannabas, eacstais agus cócaon ar fháthanna éagsúla, cosúil le piarbhrú, leadrán, fiosracht le triail a bhaint as rudaí agus ar mhaithe le héalú ón bhrú agus ón strus sa bhaile agus ar scoil araon.

Tá dóigheanna eile ann le déileáil leis an strus, amhail dul isteach i gcumann spóirt sa cheantar áitiúil nó i ngiomnáisiam ina dtiocfadh leis an duine óg triail a bhaint as gníomhaíochtaí nua agus cairde nua a dhéanamh. Cuireann sé seo rud éigin ar fáil don duine óg le bheith ag dúil leis agus cuidíonn sé leis an duine dearmad a dhéanamh ar a chuid fadhbanna.

Is féidir fadhbanna sláinte fisiceacha, mothúchánacha agus sóisialta a bheith ag duine óg mar gheall ar dhrugaí mídhleathacha a ghlacadh, fadhbanna a théann i bhfeidhm ar an duine óg sa bhaile agus ar scoil araon. Is féidir le cuid de na héifeachtaí seo a bheith fadtéarmach agus seans go mbeadh ar an duine óg cuidiú agus tacaíocht a lorg.

Más amhlaidh go raibh imní ar dhuine óg faoi dhrugaí mídhleathacha a ghlacadh, thiocfadh leis/léi dul isteach i ngrúpa féinchabhrach sa cheantar áitiúil a chuirfeadh cuidiú, tacaíocht agus treoir ar fáil dó/di le cuidiú leis/léi éirí as drugaí mídhleathacha a úsáid.

FOINSE

Foinse: Foinse dár gcuid féin